

Recensie: Onbezongen van Valentijn Dhaenens / KVS & SkaGen

VALENTIJN DHAENENS / KVS & SKAGEN

Vanonder het achterdoek waaien plotseling tientallen kopieën van een foto de speelvloer op. In de zaal kunnen we ze niet goed zien. Maar door de reactie van de politicus en zijn spindoctor begrijpen we dat ze compromitterend zijn. De politicus oefent hoe hij de pers te woord zal staan, zal zeggen dat hij om vergeving vraagt, vooral zijn vrouw om vergeving vraagt, maar dat hij de campagne voort zal zetten. Deze scène met de foto en het vragen om vergeving zien we overigens pas tegen het eind van de voorstelling. En nog iets later, als ik bij het verlaten van de zaal zo'n foto oppak en nauwkeurig bestudeer, zie ik dat Jos er gelukkig niet op staat.

Een politicus, blauw pak, wit overhemd, blauwe stropdas, nog onwetend van die foto's, staat voor een microfoon en begint aan een speech. Met zijn charisma, zijn glimlach, en met mooie woorden als 'verandering' en 'duurzaamheid' probeert hij zijn gehoor te paaien. Na een minuut of tien stapt hij uit zijn rol, ineens heeft hij genoeg van die holle retoriek. Zijn glimlach en zijn charisma laat hij abrupt varen. Met een van ergernis vertrokken gezicht, zijn handen in zijn zij, valt hij woedend uit tegen zijn spindoctor.

In de monoloog Onbezongen zijn we getuige van de voorbereidingen van debatten van een politicus in campagnetijd. Zowel van de debatten met een rivaal binnen zijn eigen partij, als van debatten met politici van andere partijen. Tijdens die voorbereidingen gaat de politicus in discussie met zijn spindoctor, waarvan we als publiek alleen de stem horen (eerder opgenomen door Valentijn Dhaenens zelf). De politicus in Onbezongen heeft geen naam. Uit zijn woorden kunnen we ook niet opmaken waar hij voor staat.

Na elke campagnedag zien we (op eerder opgenomen beelden) hoe de steeds vermoeider ogende politicus 's avonds laat vanuit zijn hotelkamer skypeet. Met zijn vrouw. Met zijn kinderen. Daardoor krijgen we ook de andere kant, de menselijke kant te zien. Hij is niet alleen een politicus, maar ook een echtgenoot die zegt zijn vrouw te missen, een vader die de stem van zijn kinderen wil horen.

Als Dhaenens al heen en weer lopend weer een nieuw wit overhemd uit de verpakking haalt, weten we dat er een nieuwe dag is aangebroken. Weer een dag waarop de politicus zich met zijn spindoctor voorbereidt op een debat of een interview. Zo volgen we de campagne tot aan de avond van de uitslag. Totdat hij óf de overwinningstoespraak zal houden óf zijn tegenstander zal moeten feliciteren.

In de scènes over de machtsstrijd binnen de partij waarbij Dhaenens onder meer zegt "Ik zie u graag. Maar ik maak u kapot", zal het publiek in Vlaanderen waarschijnlijk denken aan Karel De Gucht en Guy Verhofstadt. Maar ik als Nederlander zie meteen voor me hoe Brutus Asscher zijn dolk in de rug van Diederik Samsom plantte. En als Dhaenens zijn stropdas afdoet en de mouwen van zijn witte overhemd oprolt, denk ik aan Jesse Klaver, terwijl bij het maken van de voorstelling waarschijnlijk een andere politicus de inspiratiebron was.

Na weer een slopende campagnedag in weer een ander hotel trekt de politicus met zijn ene hand zijn onderbroek wat naar voren, en met in zijn andere hand zijn smartphone maakt hij voor zijn minnares een filmpje van Jos. Met een sensuele stem zegt hij tegen haar: 'Ik wou dat ik u mee kon nemen naar het topje van de berg Jos.'

In een eerdere monoloog van Valentijn Dhaenens, DegrotemonD, die in 2009 geselecteerd werd voor zowel het Nederlandse als het Vlaamse Theaterfestival, declameerde Dhaenens fragmenten uit 2500 jaar politieke redevoeringen. Van de grafrede van Pericles tot de toespraken van Bush en Bin Laden. Dhaenens bracht die

redevoeringen met zijn spel tot leven en liet ook zien dat het bij die legendarische speeches voor een niet onbelangrijk deel om retoriek ging.

Vincent Stuer, die woordvoerder was van partijvoorzitter (en later minister) Karel De Gucht en speechwriter van Europees Commissievoorzitter José Manuel Barroso, zag die voorstelling van Valentijn Dhaenens ook, was er van onder de indruk en mailde hem dat hij graag een tekst voor hem wilde schrijven. Met als uitgangspunt vragen als: Wat maakt dat iemand in de politiek gaat? Wat voor psychologie zit daar achter?